

UDK: 2-277.2; 27-277
Pregledni rad
Pripremljeno u srpnju, 2022.

ELLEN G. WHITE I HERMENEUTIKA

Gerhard Pfandl

Gerhard Pfandl, stručnjak za Stari zavjet, radio je do umirovljenja kao pomoćni direktor Instituta za biblijska istraživanja u Marylandu, u SAD-u. Na početku svoje bogate karijere radio je kao pastor u Austriji i Južnoj Kaliforniji a zatim i kao profesor Starog zavjeta na Učilištu Bogenhofen u Austriji. Autor je brojnih znanstvenih članaka i knjiga, od kojih je najznačajnija *The Time of the End in the Book of Daniel*.

SAŽETAK

Budući da Crkva ne prihvaća stupnjeve nadahnuća, onda mora priznati da je nadahnuće Ellen G. White, iako ne i njezin autoritet, iste vrste kao nadahnuće starozavjetnih i novozavjetnih proroka. Stoga, kad koristimo i tumačimo ono što je napisala, na njezine spise moramo primijeniti ista hermeneutička načela kao i na Sveto pismo. I jedno i drugo su nadahnuta književnost, stoga se oboje moraju tumačiti prema istim načelima. Ovaj se članak ne bavi samo pitanjem kako je Ellen G. White koristila Sveto pismo već također pruža i smjernice za tumačenje njenih spisa.

Ključne riječi: Ellen G. White, hermeneutika, homiletička tumačenja, povijesni kontekst, književni kontekst.

Uvod

Adventisti vjeruju da je Bog ovu Crkvu pozvao s posebnom svrhom objavljivanja poruka triju anđela iz 14. poglavlja Otkrivenja. Adventisti također vjeruju da je Adventistička Crkva sedmog dana Crkva ostatka iz Otkrivenja 12,17 te da ju je Bog milostivo opskrbio darom proroštva koji se očitovao u životu i djelu Ellen G. White.

Ellen White je svoju ulogu shvatila kao ulogu posebnog Božjeg glasnika Adventističkoj Crkvi¹ koji upućuje muškarce i žene na Bibliju kao nadahnutu i autoritativnu Božju Riječ (FLB 293). U svojim je spisima isticala da je Biblija „Božji glas koji nam govori jednako tako sigurno kao da ga možemo čuti svojim ušima”. (6T 393). Ona je „jedino pravilo vjere i doktrine” (FE 126) u Crkvi.

1. Ellen G. White i tumačenje Svetog pisma

Ellen G. White je 1906. godine napisala niz od dvadeset kratkih članaka za časopis *The Signs of the Times (Znaci vremena)* pod naslovom „Our Great Treasure-House” (Naša velika riznica). U nekim se člancima bavi načinom na koji treba proučavati Bibliju.² U njima se stalno ponavlja nekoliko misli: (1) Biblija se mora proučavati uz molitvu i s poštovanjem (ST, 21. ožujka; 6. lipnja; 19. rujna; 3. listopada 1906.); (2) Biblija je sama sebi tumač, stoga Sveto pismo treba uspoređivati sa Svetim pismom (ST, 21. ožujka; 5. rujna; 19. rujna; 3. listopada 1906.); i (3) Jedan tekst ili ulomak trebali bismo proučavati sve dok njegovo značenje ne postane jasno, a ne samo čitati razna poglavlja bez određene svrhe i cilja (ST, 26. ožujka; 3. listopada 1906.). Posljednja točka je od posebne važnosti u doba računala i CD-ROM-ova, kada svatko može postati stručnjak za proučavanje riječi u Svetom pismu i spisima Ellen G. White a da zapravo ne razumije čemu oni poučavaju.

Opće smjernice za tumačenje

Uz spomenute članke, u spisima Ellen G. White nalazimo mnoge praktične i pronicljive izjave o proučavanju Biblije. Kad se to sve zajedno uzme u obzir, postaje očito da je ona imala uravnoteženo stajalište o tumačenju Svetoga pisma.³ Odbacivala je metode viših znanstvenika kritičkog usmjerenja (AA 474; RH 16. ožujka 1897.), no također je odbacivala i ekstremna doslovna tumačenja Svetoga pisma, kao i njezinih vlastitih spisa.⁴ U njezinim se spisima po-

1 White, L. Arthur. 1981. *Ellen G. White: The Early Elmshaven Years* (Review and Herald. Washington, D.C. Str. 354.

2 Prvi se pojavljuje u izdanju od 21. ožujka, a posljednji od 17. listopada 1906.

3 Ona je prepoznala da Sveto pismo koristi simbole i figure koje ne treba tumačiti doslovno. Vidi GC 599.

4 U viđenju koje se odnosi na kraj 2300 dana (EW 54-56) vidjela je Sotonu i skupinu ljudi pored Božjeg prijestolja. Kad su neki ljudi ovo shvatili kao opis stvarnosti, napisala je: “Nikada nisam imala zamisao da su te osobe zapravo u Novom Jeruzalemu, niti sam ikada pomislila da bi bilo koji smrtnik mogao pretpostaviti kako ja vjerujem da je Sotona zapravo u Novom Jeruzalemu. No, nije li Ivan vidio velikog crvenog Zmaja na nebu?” (Isto, str. 92). U brošuri iz 1847. godine, *A Word to the Little Flock* (prettisak, Review and Herald. Washington, D.C. Str. 16) ona opisuje ono što je vidjela na Nebu i kaže: „Vidjela sam dvije duge zlatne šipke na kojima su visjele srebrne žice, a na žicama je bilo veličanstveno grožđe.” Kad su je protivnici zbog toga ismijavali, odgovorila je rekavši: „Ne tvrdim

javljuje nekoliko općih načela za tumačenje Svetoga pisma:

Pozovite Duha Svetoga da vas vodi u proučavanju. Ellen G. White je čvrsto vjerovala u nadahnuće Svetog pisma. Stoga je smatrala da nam je potreban isti Duh koji ga je nadahnuo kako bismo ga ispravno razumjeli. „Pravo poznavanje Biblije može se steći samo uz pomoć Duha po kojemu je Riječ dana.” (Ed 189).

Budite spremni poslušati istinu. Tko god proučava Sveto pismo mora biti spreman poslušati istine koje se u njemu nalaze. „Kad god ljudi ne žele riječima i djelima biti u skladu s Bogom, tada su, koliko god učeni bili, skloni pogriješiti u svom razumijevanju Pisma i nije sigurno pouzdati se u njihova objašnjenja.” (5T 705).

Budite otvorena uma. Proučavatelj Biblije mora biti otvorena uma i voljan odreći se stava koji je prethodno imao. „Ako istražujete Sveto pismo kako biste potvrdili vlastita mišljenja, nikada nećete doći do istine. Istražujte da biste saznali što Gospodin kaže.” (COL 112). Premda je Ellen G. White bila vrlo jasna u pogledu ispravnosti temelja ili orijentira adventizma, bila je otvorena za nove istine pronađene u Svetom pismu i ukorila je one koji su odbili uzeti u obzir da bi neka tumačenja Pisma kojih su se adventisti držali mogla biti pogrešna.

Nema isprike za onoga koji zauzme stav da više nema istine za otkrivanje i da su sva naša tumačenja Svetog pisma bez greške. Činjenica što su naši ljudi dugi niz godina neke doktrine smatrali istinom nije dokaz da su naše zamisli nepogrešive. Starost neke greške neće je pretvoriti u istinu, a istina si može priuštiti da bude pravedna. Nijedna prava doktrina neće ništa izgubiti pomnim istraživanjem (CW 35).

Čuvajte se ekstremnih tumačenja. U ranim godinama naše Crkve Ellen G. White se često morala suočavati s fanatizmom u Crkvi. Kasnije, kad je zdravstvena poruka uvedena u Crkvu, određeni ljudi su odlazili u krajnosti u svom razumijevanju onoga što se njome pokušavalo postići.⁵ Ovo je uznemirilo Ellen G. White te je stoga napisala: „Kad oni koji zagovaraju zdravstvenu reformu dovode stvar do krajnosti, ne treba kriviti ljude koji to preziru... Ovi ekstremisti u samo nekoliko mjeseci nanose više štete nego što se može popraviti tijekom cijelog života. Bave se poslom u kojem Sotona uživa i želi da se on nastavi odvijati.” (CH 153-154). Što se tiče zdravstvene reforme, „bilo bi nam bolje da budemo korak do cilja nego da ga prekoračimo. A ako postoji pogreška, neka bude na strani ljudi.” (CH 438).

Radite zajedno s iskusnim ljudima. Ellen G. White je tijekom svog života zagovarala biblijsko načelo savjetovanja (Izreke 11,14). Govoreći o pitanju novog svjetla, rekla je:

---

da je grožđe raslo na srebrnim žicama. Ono što sam vidjela opisano je onako kako se meni činilo. Ne treba pretpostaviti da je grožđe bilo pričvršćeno na srebrne žice ili zlatne šipke, ali tako je to meni bilo prikazano.“ (ISM 65-66).

- 5 Klasičan primjer je priča dr. Kressa, koji je početkom dvadesetog stoljeća radio u našem sanatoriju u Sydneyu, u Australiji. Kad je u knjizi *Testimonies for the Church* (2:400) pročitao: „Jaja ne bi trebala biti na vašem stolu“, odlučio je prestati koristiti sve mliječne proizvode. Zbog toga se razbolio i dobio ozbiljnu anemiju. Ellen White je u viđenju vidjela njegove ruke, bijele kao da je leš (White, L. A. *The Early Elmshaven Years* [Washington, D.C: Review and Herald, 1981.], str. 120). U pismu ga je savjetovala: „Nemoj ići u krajnost u pogledu zdravstvene reforme... Nabavi jaja zdravih kokoši. Upotrijebi ta jaja kuhana ili sirova. Ubaci ih nekuhana u najbolje neprevrelo vino koje možeš naći. To će te opskrbiti onim što je potrebno tvome tijelu... Jaja imaju svojstva koja su ljekovita sredstva u borbi protiv otrova.“ (CD 204).

Neka nitko ne bude samouvjeren kao da im je Bog dao posebno svjetlo iznad njihove braće... jedina sigurnost za bilo koga od nas je ne primati nove doktrine, nikakvo novo tumačenje Pisma ako ga prethodno nismo iznijeli iskusnoj braći. Iznesite ih pred njih u poniznom, poučljivom duhu, uz usrdnu molitvu, a ako u tome ne vide svjetlost, prepustite se njihovom sudu, jer „u mnoštvu savjetnika je sigurnost“. (5T 291, 293).

Koristite se zdravim razumom. Ellen G. White je naglašavala važnost zdravog razuma u svakom pogledu u životu. „Trebamo se voditi pravom teologijom i zdravim razumom“ (CT 257), napisala je. To vrijedi i za tumačenje Svetoga pisma. Naprimjer, kad u Izlasku 20,15 čitamo: „Ne kradi“, većina nas to shvaća doslovno. To znači upravo ono što kaže: „Ne kradi“. Ne kažemo: „Ali, ponekad je u redu ukrasti.“ Znamo da to znači: „Nikada ne kradi.“ Međutim, kad čitamo Matej 5,29 – „Ako te tvoje desno oko navodi na grijeh, iščupaj ga i baci od sebe, jer je bolje da ti propadne jedan od udova nego da ti cijelo tijelo ode u pakao“ – zdrav razum nam govori da ovo ne treba shvatiti doslovno. Razumijemo da Isus zapravo ne govori o vađenju očiju. On misli na naše grešne misli. On ne traži od nas sakaćenje vlastita tijela, nego kontroliranje svojih misli. Zdrav razum će nam često pomoći u izbjegavanju ekstremnih tumačenja. Sva ova načela pružaju izvrstan temelj za duhom-ispunjeno tumačenje Božjih poruka u Svetom pismu i u spisima Ellen G. White. Ipak, ovo su za tumača samo opće smjernice. U radu s biblijskim tekstom potrebna su konkretnija načela.

Specifična načela tumačenja

Hermeneutički postupci koje tumači danas slijede nisu bili uobičajeni u vrijeme Ellen G. White. Ipak, ona je u svojim spisima preporučila niz specifičnih načela za tumačenje Svetoga pisma.

Sveto pismo tumači samo sebe. Samo-tumačenje Svetoga pisma bilo je jedno od obilježja reformacije. Dok je Rimokatolička Crkva inzistirala da samo ona može ispravno tumačiti Sveto pismo, reformatori su tvrdili kako je Sveto pismo samo sebi tumač. To znači da Biblija kao cjelina upravlja tumačenjem bilo kojeg svog dijela te stoga nijedan dio Svetog pisma ne može podučavati ništa što je protivno učenju cijele Biblije. Ellen G. White opetovano potvrđuje ovo načelo. Sveto pismo je svoj vlastiti tumač.

Biblija je svoj vlastiti tumač. Jedan ulomak će se pokazati kao ključ koji će otključati druge ulomke i na taj način će se rasvijetliti skriveno značenje riječi. Pravo značenje Svetoga pisma postat će vidljivo uspoređivanjem različitih tekstova koji govore o istoj temi te promatranjem njihova značenja s različitih strana. (FE 187).

Prepoznajući razlike u vremenu, podrijetlu i individualnim karakteristikama među biblijskim piscima, Ellen G. White je ipak uočila sveukupno jedinstvo u Svetom pismu. Stoga je savjetovala da različite tekstove ili ulomke koji govore o istoj temi treba spojiti zajedno kako bi se dobila cjelovita slika onoga što Biblija ima reći o određenom pitanju.

Povijesni kontekst. Ellen G. White je prepoznala važnost povijesnog i kulturnog okruženja nekog ulomka. „Razumijevanje običaja onih koji su živjeli u biblijska vremena, mjesta i vremena događaja jest praktično znanje,“ rekla je, „ono pomaže u razumijevanju biblijskih

likova i ističe snagu Kristovih pouka.“ (CT 518). Također je shvatila kako je značenje koje je tekst imao za izvorne primatelje preduvjet za današnje dublje razumijevanje teksta. „Kad razumijemo što su Isusove riječi značile onima koji su ih čuli, u njima možemo razabrati novu život i ljepotu te i sami možemo prikupiti njihove dublje pouke.“ (MB 1). Činjenicu što su različiti pisci pisali različitim stilovima smatrala je pozitivnim (PM 100).

Zbog svog shvaćanja nadahnuća kao nadahnuća misli, a ne verbalnog nadahnuća, Ellen G. White je različitost i razlike među biblijskim piscima vidjela kao nešto dobro i korisno, za razliku od drugih koji su ih smatrali izvorom problema i poteškoća.

Književni kontekst. Književni kontekst odnosi se na tekst(ove) neposredno prije i nakon teksta ili ulomka koji se istražuje. Tumačenje teksta bez obraćanja pozornosti na neposredni kontekst često dovodi do pogrešnih zaključaka. Ellen G. White je bila itekako svjesna važnosti obraćanja pozornosti na kontekst, te je stoga napisala: „Kako bi podržali pogrešne doktrine ili nekršćanske prakse, neki će se uhvatiti ulomaka iz Svetog pisma odvojenih od konteksta, te možda navesti polovicu jednog retka kao dokaz svoje tvrdnje, dok bi preostali dio pokazao značenje koje treba shvatiti sasvim suprotno.“ (GC 521). Tumači Svetog pisma uvijek moraju biti na oprezu kako neki tekst ili ulomak ne bi izvukli iz njegovog doslovnog konteksta. Mnoge hereze ili lažna gledišta pojavila su se u kršćanskim crkvama upravo zato što se malo pozornosti pridavalo neposrednom kontekstu.

Značenje riječi. Sveto pismo dano je na nesavršenom jeziku čovječanstva. Riječi imaju nekoliko značenja koja ovise o kontekstu. Ellen G. White je to prepoznala i zato je proučavateljima Biblije savjetovala obraćanje velike pozornosti na značenje riječi i simbola kako bi razumjeli njihova „duboka duhovna značenja“ (SSW, 1. siječnja 1891.). Naglasila je da „jezik Biblije treba tumačiti u skladu s njegovim očitim značenjem, osim ako se ne koristi simbol ili slika“. (GC 599). „Očito značenje“ odnosi se na jednostavno značenje riječi u njezinom kontekstu. U Filipljanima 1,22-24, na primjer, riječ *tijelo* odnosi se na fizičko tijelo. U Rimljanima 8,12-13, međutim, gdje je *tijelo* u suprotnosti s *Duhom*, ono ima značenje tjelesnih želja. Ako su u tekstu korišteni simboli, ona savjetuje njihovo objašnjenje iz same Biblije. Govoreći o nekim kršćanima koji figure i simbole tumače prema vlastitoj mašti, ona kaže da to čine „ne obazirući se na svjedočanstvo Svetog pisma kao vlastitog tumača, a zatim svoje hireve predstavljaju kao učenje Božje riječi“. (4SP 344).

Tumačenje biblijskih tekstova

Biblijski tekstovi mogu se koristiti na različite načine. Tumač može koristiti tekst *egzegetski*, *teološki* ili *homiletički*.⁶ Egzegetska poraba Svetoga pisma usredotočuje se na ono što tekst znači izvornom čitatelju. Dakle, tumačeći tekst, tumač će istražiti povijesne okolnosti koje su dovele do pisanja teksta, kome je tekst upućen i što je pisac zapravo nastojao reći.

Teološki tumačiti tekst znači tražiti implikacije koje tekst ima na širu teološku shemu

6 Vidi Paulien, Jon. 1992. The Interpreter's Use of the Writings of Ellen G. White. *Symposium on Revelation*, ur. Holbrook, B. Frank. DARCOM Series, sv. 6. Biblical Research Institute. Silver Spring, MD. Str. 163-174.

sadržanu u Svetom pismu. Tekst se ne promatra samo u njegovom književnom i povijesnom kontekstu nego i u kontekstu božanske objave u cjelini. Na primjer, riječi: „Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?“ u Psalmu 22,1 izvorno je izgovorio David u razdoblju svog života kada je u očaju bježao od Šaula (1. Samuelova 23,25). Egzegetski se, dakle, ove riječi odnose na Davidovo iskustvo, ali budući da je David bio slika Krista, Isus ove riječi navodi u svom iskustvu na križu (Matej 27,46).

Služiti se tekstom homiletički, ili pastoralno, znači primijeniti jezik teksta na suvremene, današnje okolnosti. Propovjednici često koriste tekstove na pastoralni način kako bi ljude potaknuli na djelovanje u bogoslužbenom okruženju. Oni poruku biblijskog teksta primjenjuju na trenutni problem ili okolnosti, iako se poruka teksta u svom povijesnom kontekstu odnosila na druge okolnosti.

Na primjer, u Marku 1,17 Isus kaže Šimunu i Andriji: „Hajdete za mnom i učinit ću vas ribarima ljudi.“ Egzegetski gledano, tekst se odnosi na Šimuna i Andriju, jer su riječi upućene njima, ali on se homiletički može primijeniti na svakog kršćanina. Isus želi da svi budemo „ribari ljudi“. Obje su porabe legitimne, ali ih moramo razlikovati. Svako učenje ili doktrina Svetoga pisma mora se temeljiti na pažljivoj egzegezi teksta, a ne na njegovoj homiletičkoj primjeni.

2. Način na koji je Ellen G. White koristila Sveto pismo

Ellen G. White je vrlo često homiletički koristila Sveto pismo.⁷ Bila je uronjena u jezik Biblije i kad god bi govorila ili pisala o nekoj temi koristila bi biblijski jezik i biblijske tekstove kako bi prenijela poruku koju je primila.

Neki adventistički znanstvenici smatraju da slične okolnosti nalazimo i u Novom zavjetu u kojemu pisci Evanđelja naizgled izvan konteksta koriste starozavjetne tekstove. Na primjer, Raymond F. Cottrell navodi Matejevo citiranje teksta iz Izaije 7,14 – „Evo, začet će djevica i roditi sina, i nadjenut će mu ime Emanuel“ – u Mateju 1,23 te njegovu porabu Hošee 11,1 – „Iz Egipta dozvah sina svoga“ – u Mateju 2,15 kao primjere u kojima biblijski pisac starozavjetnom tekstu daje značenje koje nije vidljivo u njegovom starozavjetnom kontekstu.⁸ Herbert E. Douglass također navodi Matej 1,23 i 2,15 i dodaje Pavlovu porabu Ponovljenog zakona 25,4 – „Ne zavezuj usta volu kad vrše“ – u 1. Korinćanima 9,9-10 kao dokaz da su biblijski pisci koristili biblijske tekstove „na način koji se može činiti kao da nije u skladu sa svojim kontekstom“.⁹ Richard M. Davidson je, međutim, tvrdio da ovi tekstovi, koji se čine

7 To se odavno prepoznalo. Robert W. Olson, bivši upravitelj ostavštine Ellen G. White, napisao je 1981. godine: „Spisi Ellen White su općenito homiletičke ili evangelizacijske naravi, a ne strogo egzegetske“ (Olson, W. Robert. 1981. *One Hundred and One Questions on the Sanctuary and Ellen White* [Ellen G. White Estate. Washington, D. C.]. Str. 41). Herbert Douglass, komentirajući kako je Ellen White koristila Ivan 5,39 kaže: „U pismu iz 1900. godine iznijela je homiletičku poantu koristeći taj tekst kako bi njime potakla ozbiljno proučavanje Biblije.“ (Douglass, E. Herbert. 1998. *Messenger of the Lord* [Pacific Press Publishing Assoc. Nampa, ID. Str. 420. Vidi također Paulien, str. 166-167.

8 Cottrell, R. F. 1974. Ellen G. White's Use of the Bible. *A Symposium on Biblical Hermeneutics*. Ur. Hyde, Gordon M. Washington, Biblical Research Committee. Washington, D. C. Str. 160.

9 Douglass. Str. 424, n. 37.

kao da su korišteni izvan konteksta, zapravo usmjeravaju na širi kontekst starozavjetnih tekstova, a taj širi kontekst je u skladu s njihovom novozavjetnom porabom.¹⁰

Ogledni primjer

U 1. Korinćanima 2,9 Pavao piše: „Kako stoji pisano: Ono što oko nije vidjelo, što uho nije čulo, na što ljudsko srce nije pomislilo: to je Bog pripremio onima koji ga ljube.“ U knjizi *The Great Controversy*, Ellen G. White je napisala:

Oni koji prihvate učenja Božje riječi neće biti potpuno neupućeni u vezi s nebeskom domovinom. Pa ipak, apostol Pavao izjavljuje: „Ono što oko nije vidjelo, što uho nije čulo, na što ljudsko srce nije pomislilo: to je Bog pripremio onima koji ga ljube.“ (1. Korinćanima 2,9) Ljudski jezik nije sposoban opisati nagradu pravednih. Ona će biti poznata samo onima koji je budu vidjeli. Nijedan ograničeni um ne može shvatiti slavu Božjeg raja. (GC 675).

U ovom ulomku Ellen G. White jasno primjenjuje 1. Korinćanima 2,9 na Novu Zemlju. Međutim, kad tekst proučavamo u njegovom kontekstu, otkrivamo da Pavao ne govori o Novoj Zemlji, već o spasenju (2,1-8). U recima 1-5 Pavao govori o mudrosti čovjeka. U 4. retku on je naziva ljudskom mudrošću. Zatim, u 6. i 7. retku spominje Božju mudrost, „tajanstvenu i skrivenu; [*mudrost*] koju Bog od vječnosti predodredi na našu slavu“.

Skrivena mudrost, „misterij“ koji je Bog odredio prije vjekova, jest Isus i njegov plan spasenja (Kološanima 2,2; 1. Timoteju 3,16). Pavao kaže da taj divan misterij nitko od vladara ovoga svijeta nije znao „jer da su ga upoznali, ne bi Gospodina slave razapeli“ (1. Korinćanima 2,8). Zatim slijedi ulomak koji ćemo razmatrati. U 10. retku Pavao kaže: „A nama je to Bog objavio po Duhu. Jer Duh sve ispituje, čak i dubine Božje.“ Što je to Bog objavio apostolima po svome Duhu? Nebo? Ne. Iz konteksta saznajemo da je ono što nijedno oko nije vidjelo niti uho čulo bio divan plan spasenja, koji, naravno, uključuje Nebo, ali je fokus u 1. Korinćanima 2,9 usmjeren na križ, a ne na Nebo. Ako želimo biti poštteni prema Svetom pismu, prije svega moramo dopustiti da tekst kaže ono što je pisac namjeravao njime reći.

Zašto je onda Ellen G. White ovaj jezik teksta primijenila na Novu Zemlju? Zato što način na koji je to izraženo odgovara isto tako i Novoj Zemlji. Homiletička poraba teksta omogućila joj je porabu ovog ulomka u odnosu na Zemlju koja je obnovljena. Poruka koju je trebala prenijeti Božjoj Crkvi bila je da je Bog svome narodu pripremio nešto prekrasno, nešto što nadilazi našu maštu. Kako bi to učinila, pod nadahnućem je odlučila upotrijebiti tekst iz 1. Korinćanima 2,9.

Važno je primijetiti da premda je Ellen White mnogo puta homiletički koristila 1. Korinćanima 2,9, ona je taj tekst objasnila i egzegetski. U knjizi *The Desire of Ages*, Ellen G. White govori o Petrovom priznanju da je Isus Mesija iz Mateja 16,16.

Istina koju je Petar priznao jest temelj kršćanske vjere. To je ono što sâm Krist objavljuje da je vječni život. Međutim, posjedovanje ove spoznaje nije bilo razlog za samouzvišenje. Ovo nije otkriveno Petru ni njegovom mudrošću ni njegovom dobrotom. Jedino duh posinaštva može

---

¹⁰ Davidson, Richard M. 1994. New Testament Use of the Old Testament. *Journal of the Adventist Theological Society* 5.1 (1994). Str. 14-39.

nam otkriti duboka Božja djela — “ono što oko nije vidjelo, što uho nije čulo, na što ljudsko srce nije pomislilo”. „A nama je to Bog objavio po Duhu. Jer Duh sve ispituje, čak i dubine Božje.” (1. Korinćanima 2,9-10). „Prisan je Jahve s onima koji ga se boje”, a Petrovo prepoznavanje Kristove slave dokaz je da je bio „učenik Božji”. (DA 412).

Ovdje Ellen White tekst iz 1. Korinćanima 2,9 primjenjuje na Isusa kao Spasitelja svijeta koji je temelj vjere svakog vjernika. Drugim riječima, ona ispravno prikazuje izvorno značenje što ga je tekst imao kad ga je Pavao napisao.

Homiletička tumačenja

Čitajući knjige Ellen G. White nailazimo na mnoge druge primjere u kojima ona koristi jezik biblijskog teksta, ili ulomka, kako bi izrazila poruku koju joj je Bog dao za Crkvu. Činjenica da se ona služi tim tekstovima ne znači da ih time tumači egzegetski, to jest objašnjava što je pisac nastojao izreći. Značenje koje je izvorni pisac namjeravao prenijeti tekстом može biti sasvim drugačije od poruke koju Ellen G. White prenosi svojom porabom tog jezika. Razumijevanje ove razlike postaje važno kad neki ljudi njezine spise pokušavaju koristiti kao glavni autoritet za značenje određenog teksta.

Neki adventisti smatraju da su djela Ellen G. White nadahnuti Biblijski komentari. Stoga je važno prepoznati da uz egzegetske komentare u njezinim spisima nalazimo i homiletičke primjene biblijskih ulomaka. Iako u njezinim knjigama ima mnogo egzegetskih dragulja, posebice u nizu knjiga *Conflict of the Ages*, većina njezinih spisa sadrži Božju poruku za Crkvu Ostataka, a ne egzegetske diskurse o značenju biblijskih tekstova. To postaje sasvim očito u sljedećim primjerima:

Ivan 5,39. U Bibliji King James tekst glasi: „Istražujte Pisma, jer mislite da u njima imate život vječni: a ona su ta koja svjedoče o meni“. U NKJV prijevodu, i u svim modernim prijevodima, prvi dio teksta glasi: „Vi istražujete Pisma.“ Dok grčki *ereunate* može biti indikativ prezenta ili imperativ prezenta, kontekst jasno daje prednost indikativnom značenju: „Marljivo proučavate Sveta pisma pretpostavljajući da u njima imate život vječni; njihovo svjedočanstvo upućuje na Mene.“ (REB prijevod). Mnogi su Židovi vjerovali kako će im poznavanje zakona osigurati vječni život, no Isus ih podsjeća da su Sveta pisma u kojima su mislili da će pronaći vječni život upravo oni spisi koji svjedoče o Njemu.

Ellen G. White je često koristila izraz „Istražujte Sveto pismo“ kao opomenu o važnosti proučavanja Biblije. „Pažljivim i pomnim istraživanjem Njegove riječi poslušat ćemo Kristovu naredbu: ‘Istražujte Pisma, jer mislite da u njima imate život vječni; a ona su ta koja svjedoče za mene.’ Ovo istraživanje omogućuje učeniku izbliza promatrati božanski Model, jer ona svjedoče o Kristu.“ (CSW 17, također str. 21. 29).

Međutim, u knjizi *The Desire of Ages*, u kojoj opisuje okolnosti kakve nalazimo u petom poglavlju Evanđelja po Ivanu, Ellen G. White koristi drugačiji prijevod i tekstu daje njegovo egzegetsko značenje.

Umjesto isprike za djelo zbog kojeg su Ga okrivili ili objašnjenja razloga svoga postupka, Isus se suprotstavio poglavarima i optuženi je postao tužitelj. Ukorio ih je zbog tvrdoće njihovog

srca i nepoznavanja Svetih spisa. Izjavio je da su oni odbacili Božju Riječ, budući da su odbacili Njega koga je Bog poslao. „Vi istražujete Pisma u kojima mislite da ima život vječni. I upravo ona svjedoče za me.“ Ivan 5,39, R. V. (DA 211).

Jasno je da je ovo značenje koje je tekst imao u izvornom okruženju. Ondašnja rabinska izreka je glasila: „Ako je čovjek... stekao riječi Zakona, stekao je život u budućem svijetu.“¹¹ Isus je odgovarao na ovu vrstu praznovjerja. U isto je vrijeme korio farizeje što su ga tako tvrdoglavo odbacivali.

Kološanima 2,20-22. „Ako ste s Kristom umrli, oslobođeni prirodnih sila svijeta, zašto dopuštate, kao da još živite u svijetu, da vam se nameću propisi: ‘Ne uzmi!’, ‘Ne kušaj!’, ‘Ne takni!’? Sve je to određeno da uporabom nestane. To su zapovjedi i nauke ljudske.“

Ovdje Pavao govori o nezdravom asketizmu koji odvraća pozornost od Krista. U 21. i 22. retku daje primjer ovih ljudskih doktrina: „Ne uzmi!“, „Ne kušaj!“, „Ne takni!“ Ova referenca odnosi se na različite ljudske zahtjeve koje su ovi učitelji postavljali pred kološanske kršćane. Ellen G. White koristi riječi iz 2. poglavlja Poslanice Kološanima, ali ih stavlja u potpuno drugačiji kontekst i primjenjuje jezik teksta na pozitivan način.

Što se tiče čaja, kave, duhana i alkoholnih pića, jedini siguran smjer jest: ne uzmi, ne kušaj, ne takni. Sklonost čaju, kavi i sličnim napitcima ide u istom smjeru kao i sklonost alkoholnim pićima i duhanu, a u nekim je slučajevima naviku jednako teško prekinuti kao što je alkoholičaru teško odreći se opojnog sredstva (MH 335).

Ovo što ona kaže predstavlja važan dio naše zdravstvene reforme, ali ona ne objašnjava što je Pavao govorio Kološanima.

Pouka koju trebamo naučiti iz ovih primjera jest da u navođenju riječi Ellen G. White kako bismo njima poduprli određeno tumačenje teksta moramo biti sigurni da je ona taj tekst zapravo koristila egzegetski, a ne na neki drugi način. Raoul Dederen je napisao:

Kad je u pitanju njezino tumačenje Biblije, najkarakterističnija uloga Ellen White bila je uloga evanđeliste – ne egzegete ni teologa, već propovjednika i evanđeliste... Proročki i opominjući način pristupanja bili su joj karakterističniji od egzegetskog... Ljudi kojima je propovijedala — ili pisala — bili su više predmet njezine pozornosti nego konkretni ljudi kojima su se obraćali pojedini biblijski pisci.¹²

U ovom je trenutku možda umjesna određena doza opreza. Činjenica da je Ellen G. White koristila jezik Biblije kako bi Crkvi ostatka prenijela Božju poruku ne daje suvremenim adventističkim propovjednicima dopuštenje za korištenje biblijskih tekstova izvan konteksta svaki put kad smatraju da bi se biblijski tekst lijepo uklopio u njihovu posebnu svrhu. Ellen G. White je kao proročica pisala pod božanskim nadahnućem, no koliko znamo, u današnje vrijeme nemamo modernog proroka. S homiletičkom ili pastoralnom porabom nekog teksta potrebno je pažljivo postupati. Prije nego što upotrijebi tekst na ovaj način propovjednik bi se trebao uvjeriti da je najprije on, zajedno sa svojom crkvenom

---

11 Pirke 'Aboth, 27, citiran u Beasley-Murray, R. George. John, *Word Biblical Commentary*. 1999. Thomas Nelson Publishers. Nashville, TN. 1999. Str. 78.

12 Dederen, Raoul. Ellen White's Doctrine of Scripture. Are There Prophets in the Modern Church? Dodatak časopisu *Ministry* (srpanj, 1977). Str. 24 H.

zajednicom, razumio egzegetsko značenje teksta. Tek tada se može napraviti homiletička ili pastoralna primjena. Ova bi se primjena također trebala temeljiti na egzegezi i izvornoj poruci određenog ulomka.

3. Tumačenje spisa Ellen G. White

Nakon što smo razmotrili način na koji je Ellen G. White koristila Sveto pismo, sada se okrećemo korištenju njezinih spisa u našoj Crkvi. Prvi problem s kojim se tumač mora boriti u tumačenju Svetog pisma jesu izvorni jezici. Kad su u pitanju spisi Ellen G. White, takva prepreka se ne mora prevladati. Osim povremenih arhaičnih riječi, njezine spise mogu lako razumjeti svi koji dobro govore engleski jezik. Oni koji čitaju njezine knjige prevedene na druge jezike ono što je napisala obično čitaju na aktualnom, suvremenom jeziku.

Ako se u tumačenju njezinih spisa uvijek budemo pridržavali dolje navedenih smjernica, možemo izbjeći mnogo sukoba i nesporazuma koji su povezani s njezinim djelima.

Razmotrite povijesni kontekst

Na Generalnoj konferenciji održanoj 1901. godine u Battle Creeku, Ellen G. White je u svom uvodnom govoru 2. travnja govorila o potrebi reorganizacije Generalne konferencije. „Kako bi se zbrinulo cijelo golemo polje, mora se zadužiti više od jednog ili dva ili tri čovjeka“, rekla je. „Bog u naše redove nije stavio nikakvu kraljevsku moć da njome kontroliramo ovu ili onu granu djela. Djelo je bilo uvelike ograničeno zbog nastojanja da ga se kontrolira u svakom aspektu.“ Ona je pozvala na potpunu reorganizaciju: „U odbore koji su važni za Djelo potrebno je prenijeti moć i snagu.“ (LDE 53).

Što se dogodilo? Gledajući razvoj naše Crkve u posljednjih nekoliko desetljeća devetnaestog stoljeća, primjećujemo da je Izvršni odbor Generalne konferencije, koji je 1863. godine imao tri člana, povećan na trinaest članova tijekom 1899. godine, no većina tih ljudi bila je razmještena i nisu se često sastajali u punom broju. Od trinaest muškaraca, šestorica su bila razmještena po Sjevernoj Americi, a dvojica su živjela u inozemstvu. To je značilo da je samo pet članova Izvršnog odbora Generalne konferencije imalo prebivalište u Battle Creeku. Oni su, zajedno s tajnikom i blagajnikom Generalne konferencije, koji nisu bili članovi Odbora, „nosili svakodnevne odgovornosti djelovanja Crkve“.¹³

Da stvari budu još gore, O. A. Olsen, koji je izabran za predsjednika na Generalnoj konferenciji 1888. godine u Minneapolisu, izabrao je A. R. Henryja i Harmona Lindsaya za svoje ključne savjetnike. Ellen G. White ga je opetovano upozoravala protiv savjeta ovih ljudi (EGW'88 1421; 17MR 181). „Zbog svojih snažnih osobnosti uspjeli su utjecati na razne odbore i vijeća i postići da slijede njihov način razmišljanja.“¹⁴ Godine 1891. Ellen G. White je napisala: „Mnogi od zauzetih položaja koji su predstavljali glas Generalne konferencije, bili su zapravo glas jednog, dva ili tri čovjeka koji su zavaravali Konferenciju.“ (17MR 167). Deset

---

13 White, A. L. *The Early Elmshaven Years*. Str. 72.

14 Rice, E. George. 1987. *The church: voice of God? Ministry* (prosinac 1987.). Str. 5.

godina kasnije, u svom uvodnom govoru na Generalnoj konferenciji 1901. godine, zastupnicima je rekla sljedeće: „Da ovi ljudi trebaju stajati na svetom mjestu kako bi bili Božji glas ljudima, kao što smo nekada vjerovali da bi Generalna Konferencija trebala biti – to je prošlost. Ono što sada želimo je reorganizacija.“ (GCB, 13. travanj 1901., par. 25).

Njezin apel nije bio zanemaren. Na zasjedanju Generalne konferencije 1901. godine izvršena je reorganizacija koja je uvelike ispravila problem „kraljevske moći“.

Iste godine, njezin sin Edson, koji je upao u poteškoće s izdavačkom kućom *Review and Herald* prije Generalne konferencije u Minneapolisu 1888. godine, tražio je odštetu od Crkvenog vodstva. U predstavljanju svog slučaja navodio je spise svoje majke prije 1901. godine. Kad je to čula, napisala je Edsonu:

Opet sam jako opterećena jer vidim da biraš riječi iz spisa koje sam ti poslala i koristiš ih kako bi braću prisilio na odluke koje braća ne smatraju jasnima. Primila sam pisma od starješine Daniellsa i starješine Kilgorea u kojima me mole da im odmah pošaljem upute ako imam bilo kakvog svjetla u odnosu na točke koje si navodio iz mojih pisama. Tvoj način bio bi način kojeg bi se trebalo pridržavati da nije došlo do promjena u Generalnoj konferenciji. No, promjena je učinjena, a bit će napravljene još mnoge promjene i vidjet će se veliki pomaci. Nikakva pitanja ne smiju se nametati silom. (19MR 146).

Okolnosti su se promijenile i ona više nije željela da se njezine izjave od prije 1901. godine primjenjuju na nove okolnosti u Generalnoj konferenciji. Pouka iz svega ovoga jest da trebamo sagledati povijesni kontekst, vrijeme i mjesto u kojem je određena izjava napisana. Ono što je napisala govoreći o određenim okolnostima u svoje vrijeme ne može se pretvoriti u univerzalnu izjavu primjenjivu danas, osim ako za to ne postoje valjani razlozi.

Proučite neposredni kontekst

Neposredni kontekst odnosi se na ono što dolazi prije i ono što dolazi nakon određene izjave. Na što točno ona misli u nekom paragrafu ili poglavlju iz kojeg je uzeta određena izjava?

U knjizi *Christ's Object Lessons* Ellen G. White daje izjavu da se „one koji prihvate Spasitelja, ma koliko iskreno bilo njihovo obraćenje, nikada ne smije učiti da kažu ili misle da su spašeni“. (COL 155). Mnogi kršćani, i onda i sada, vjeruju u biblijski neosnovanu doktrinu „jednom spašen, zauvijek spašen“. Ellen G. White se jasno usprotivila ovom učenju. U kontekstu, ona kaže:

Ništa nije tako uvredljivo za Boga, ništa tako opasno za ljudsku dušu kao oholost i samodovoljnost. Od svih grijeha taj je najbeznadniji i najteže se liječi. Petrov pad nije došao iznenada, odjednom, već postupno. Samopouzdanje ga je dovelo do uvjerenja da je spašen pa je korak po korak krenuo nizbrdo, sve dok se nije odrekao svojeg Učitelja. Nikada se bez opasnosti ne možemo osloniti na sebe niti pomisliti, dok smo još ovdje na Zemlji, da smo sigurni od kušnje. One koji prihvate Spasitelja, ma koliko iskreno bilo njihovo obraćenje, nikada se ne smije učiti da kažu ili misle da su spašeni. To ih može zavesti s pravog puta. Svakoga treba poučiti da gaji nadu i vjeru; ali čak i tada kad sebe predamo Kristu i znamo da nas je On prihvatio, nismo izvan domašaja kušnji (Ibid., 154-155).

Kontekst jasno pokazuje da se ona bavi pitanjem samopouzdanja i iskušenja nakon obraćenja. Budući da nikada nismo sigurni od iskušenja, nikada ne možemo reći da ne možemo pasti, da smo spašeni i, stoga, sigurni od iskušenja. No, to ne znači da ne možemo imati sigurnost spasenja. Iz dana u dan možemo imati povjerenje da smo u Isusu spašeni. (1. Ivanova 5,12-13).

Proučite širi kontekst

Širi kontekst odnosi se na druge izjave koje je Ellen G. White napisala o određenoj temi. Kako bismo ilustrirali ovo načelo, pogledat ćemo adventističku zdravstvenu poruku koja se u velikoj mjeri temelji na zdravstvenim viđenjima Ellen G. White. Ona je puno pisala o toj temi, a neke se njezine izjave vrlo često izvlače iz konteksta i zloupotrebljavaju. Zbog ogromne količine materijala o ovoj temi u njezinim spisima, moramo uzeti u obzir sve što je napisala o određenom pitanju. Što se tiče jedenja mesa, na primjer, ona daje izjave koje zvuče vrlo apsolutno, ali također daje i modificirajuće izjave koje treba razmotriti prije nego što se o čemu donese zaključak.

Godine 1903. Ellen G. White je dala nekoliko izjava koje se čine prilično apsolutne. U vezi s našom prehranom napisala je: „Našu prehranu trebaju sačinjavati povrće, voće i žitarice. Ni komadić mesa ne treba ući u naš želudac. Jedenje mesa je neprirodno. Moramo se vratiti Božjoj izvornoj namjeri za stvaranja čovjeka.“ (CD 380). Čitajući ovu izjavu samu po sebi morali bismo doći do zaključka da ni u kojim uvjetima ne smijemo jesti meso. Međutim, nekoliko stranica dalje u toj knjizi nalazimo modificirajuću izjavu iz 1890. godine na istu temu.

Tamo gdje se može dobiti mnogo dobrog mlijeka i voća rijetko postoji izgovor za jedenje životinjske hrane. Nije potrebno oduzeti život nijednom od Božjih stvorenja da bismo zadovoljili svoje uobičajene potrebe. U određenim slučajevima bolesti ili iscrpljenosti može se smatrati dobrim upotrijebiti nešto mesa, ali treba obratiti veliku pozornost da se osigura meso zdravih životinja. Postalo je vrlo upitno je li uopće sigurno koristiti mesnu hranu u ovo vrijeme. Bolje bi bilo nikada ne jesti meso nego koristiti meso životinja koje nisu zdrave. Kad nisam mogla nabaviti hranu koja mi je bila potrebna, ponekad sam jela malo mesa, ali ga se sve više bojim. (CD 394).

Modificirajuće okolnosti koje se spominju jesu slučajevi bolesti, ili kada druga hrana nije bila lako dostupna. I sama je, napominje, s vremena na vrijeme jela meso. Stoga je u vrlo uravnoteženoj izjavi danoj pred delegatima na Generalnoj konferenciji 1909. godine rekla:

Ne ističemo nikakav precizan smjer koji treba slijediti u prehrani, ali kažemo da u zemljama gdje ima voća, žitarica i orašastih plodova u izobilju, mesna hrana nije ispravna hrana za Božji narod. Rečeno mi je da mesna hrana ima tendenciju animalizirati narav, lišiti muškarce i žene one ljubavi i suosjećanja koje bi trebali imati prema svima, te nižim strastima dati kontrolu nad višim silama bića. Ako je jedenje mesa ikada i bilo zdravo, sada više nije sigurno. Rak, tumori i plućne bolesti su u velikoj mjeri uzrokovani konzumiranjem mesa. Upotrebu mesne hrane ne smijemo učiniti ispitom zajedništva, ali trebamo uzeti u obzir utjecaj koji deklarirani vjernici koji jedu mesnu hranu imaju na druge. (9T 159).

Svakako bismo trebali težiti vegetarijanskoj prehrani, ali to nikada ne bismo trebali smatrati ispitom zajedništva. U nekim okolnostima prehrana koja uključuje malo mesa može biti čak i najbolja, ali to nikada ne bi trebalo poslužiti kao izgovor za nastavak jedenja mesa kad nema stvarne potrebe. „Mesna prehrana nije najkorisnija od svih načina prehrane, ali ipak ne bih zauzela stav da bi svi trebali odbaciti meso. Oni koji imaju slabe probavne organe mogu često koristiti meso kad ne mogu jesti povrće, voće ili kašu.“ (CD 394-395 [1894]).

Kad pogledamo cjelokupni korpus onoga što je napisala na zadanu temu, dobiva se uravnotežena slika koja je neprocjenjiva za svakog kršćanina koji ozbiljno shvaća svoju vjeru, a posebno za adventiste koje je Bog pozvao da mu budu svjedoci u ovim posljednjim danima.

Tražite načela

Proroci prenose Božju istinu kao načelo ili primjenu načela. Načela su univerzalna i vrijede za sve ljude, na svim mjestima i u svakom trenutku. Primjena načela odnosi se na posebne okolnosti. Mogu se mijenjati s različitim okolnostima i izgledati drugačije u različitim kulturama i na različitim mjestima. „Ono što se može reći o ljudima unutar određenih okolnosti ne može se reći o njima u nekim drugim okolnostima.“ (3T 470). Ovdje mi pada na um nekoliko primjera iz spisa Ellen G. White:

Učenje djevojčica da voze kola. Godine 1903., u vrijeme kad je opća dostupnost automobila još uvijek bila stvar budućnosti, Ellen G. White je napisala: „A ako bi djevojčice, zauzvrat, mogle naučiti upregnuti konja i voziti kola, te koristiti pilu i čekić, kao i grablje i motiku, bile bi bolje prilagođene izvanrednim životnim okolnostima.“ (Ed 216-217). Načelo u ovoj izjavi je da bi djevojke trebale biti „sposobne nositi se s izvanrednim životnim okolnostima“. Primijenjeno na naše vrijeme, ovo bi moglo značiti da bi djevojke trebale naučiti voziti i održavati auto.

Ludilo za biciklima. Ellen G. White je 1895. godine bila u Australiji. U viđenju je dobila uvid u događanja u Battle Creeku. Među scenama koje su joj pokazane bila je i jedna koja je pokazivala bicikle koji se koriste za utrke. Bicikl je pred kraj devetnaestog stoljeća bio dovoljno razvijen i podržavao je trend koji ga je učinio igračkom bogataša. Najbolji rani model bicikla stajao je 150 dolara, što je investicija koja se u današnje vrijeme može usporediti s kupnjom automobila. Ljudi su svoje prihode mjesecima unaprijed stavljali pod hipoteku kako bi kupili nešto što je u to vrijeme bio skupi luksuzni predmet.

Dana 6. veljače 1896., Ellen White je iz Australije braći u Battle Creeku napisala, među ostalim, i sljedeće:

Za novac potrošen na bicikle i odjeću i druge nepotrebne stvari mora se odgovarati. Kao Božji ljudi, trebali biste predstavljati Isusa, a Krist se stidi ljudi koji ugađaju sebi. Srce me boli, jedva sudržavam svoje osjećaje kad pomislim kako se lako naš narod daje odvesti od praktičnih kršćanskih načela prema samo-ugađanju. (TM 398).

U roku od nekoliko godina bicikl je postao korisno i jeftino prijevozno sredstvo, a Ellen G. White ga više nikada nije komentirala. Njezin stav prema biciklima temeljio se na biblijskom načelu dobrog upravljanja sredstvima. Da je danas živa, ona bi ovo načelo bez sumnje

primijenila na način na koji ljudi troše novac na skupe automobile, brodove ili elektroničke naprave.

Ukratko, kontekst je važan. Povijesni i književni kontekst pomoći će nam u našem tumačenju Duha proroštva kako bismo se sigurno kretali između Scile i Haribde, između previše doslovne interpretacije i one koja je toliko udaljena od namjere pisca da postaje posvema besmislena.

Uočite razvoj u njezinom razumijevanju stvari

Uz gore navedena načela tumačenja ne smijemo zaboraviti da proroci nisu primili svu svjetlost odjednom: i oni su iskusili rast u svom razumijevanju nebeskih predmeta. U Danielu 8,27 prorok kaže: „Bijah zapanjen zbog viđenja, premda ga nisam razumio.“ (VAB). Otprilike deset godina kasnije dolazi anđeo Gabrijel i objašnjava mu puni značaj viđenja. Ellen G. White je na sličan način doživjela napredak u svom razumijevanju onoga što joj je Bog objavio. Godine 1904. napisala je: „Često mi se daju prizori koje isprva ne razumijem, ali nakon nekog vremena postanu jasni ponovljenim predstavljanjem onih predmeta koje isprva nisam shvaćala i to na načine koji njihovo značenje čine jasnim i nepogrešivim.“ (3SM 56). Dvije godine kasnije dala je sličan komentar: „Šezdeset sam godina bila u komunikaciji s nebeskim glasnicima i stalno sam učila o božanskim predmetima.“ (3SM 71).

Uspoređujući ranije spise Ellen G. White s njezinim kasnijim djelima nalazimo da je ona povremeno prilagođavala, proširivala ili skraćivala svoje ranije spise, odražavajući dublji uvid u Božje poruke. To se može najbolje ilustrirati njezinim postupanjem s temom velikog sukoba tijekom njezine službe. Njezino dvosatno viđenje u Lovett's Groveu, u Ohiju, 1858. godine postalo je poznato kao „Viđenje o Velikom sukobu“. Prvi izvještaj o onome što je vidjela u tom viđenju pojavio se 1858. godine, zauzimajući oko 200 stranica u prvom svesku knjige *Spiritual Gifts*. Zatim je u 3. i 4. svesku iste knjige, iz 1864. godine, unutar 420 stranica to viđenje prošireno na temu Velikog sukoba u Starom zavjetu. Nakon toga je uslijedila serija *Spirit of Prophecy* u četiri sveska, objavljena između 1870. i 1884. godine, koja je predstavila mnogo detaljniji prikaz priče o Velikom sukobu na gotovo 1700 stranica teksta. S vremenom su četiri sveska *Spirit of Prophecy* zamijenjena s pet svezaka serije *Conflict of the Ages* koja na više od 3500 stranica još detaljnije prepričava pripovijest o Velikom sukobu. Kako je tijekom svog života razvijala ovu temu, tako je rasla u razumijevanju i pod vodstvom Duha Svetoga je proširivala.¹⁵ Njezino razumijevanje ovog problema prožima gotovo sve njezine knjige, čak i one za koje se na prvi pogled čini da se bave drugim predmetima, kao što su knjige *Education* i *The Ministry of Healing*.

Uzmite u obzir ograničenja

Proroci su Božji glasnici, a ne znanstvenici ili povjesničari. Zato se znalo dogoditi da je, koristeći se povijesnim knjigama, Ellen G. White u vlastite spise povremeno nenamjerno uključila

---

¹⁵ Tema Velikog sukoba u Starom zavjetu, koja zauzima samo tri poglavlja u *Spiritual Gifts* 1. sv., proširena je na 36 poglavlja u *Spirit of Prophecy*, sv.1.

la neke od njihovih povijesnih pogrešaka, a Bog nije smatrao potrebnim dati joj viđenje da bi ispravila pogrešku. To, međutim, ne umanjuje njezino nadahnuće ili autoritet. Slično tome, povijesne netočnosti u Svetom pismu ne umanjuju njegovo nadahnuće ili autoritet.

Na primjer, u Djelima apostolskim 7,16 Stjepan kaže da je Abraham kupio špilju Makpe-lu od Hamora, oca Šekema. Međutim, kad čitamo izvještaj o ovoj kupnji u Postanku 23,7-17, otkrivamo da Abraham nije kupio pećinu od Hamora, već od Efrona Hetita. Nadalje, iz Postanka 33,18-19 saznajemo da je Jakov svoju parcelu zemlje kupio od djece Hamora, Šekemova oca. Ipak, Bog nije smatrao prikladnim ispraviti Luku niti je ispravio Mateja kad je napisao da riječi „Uzeše trideset srebrnika...” (Matej 27,9) potječu od Jeremije dok je, zapravo, njihov glavni izvor Zaharija 11,13. Bog, očito, te povijesne detalje nije smatrao dovoljno važnima da bi dao viđenje u kojemu traži njihov ispravak.

Kad je na Biblijskoj konferenciji 1919. godine W. W. Prescott upitao A. G. Daniellsa kako bi se riječi Ellen G. White trebale koristiti za „rješavanje povijesnih pitanja“, Daniells je odgovorio:

Sestra White nikada nije tvrdila da je autoritet za povijest i nikada nije tvrdila da je dogmat-ski učitelj teologije. Nikada nije načinila sažetak razvoja teologije, poput knjige gđe. Eddy o podučavanju. Ona je samo davala djelomične izjave, a pastoru, evanđelistu i propovjednicima prepustila je razradu tih problema Svetog pisma, teologije i povijesti.¹⁶

Godine 1912. W. C. White napisao je pismo S. N. Haskellu u kojem je naveo da Ellen G. White:

nikada nije željela da se naša braća prema njima [njenim spisima] odnose kao prema autori-tetu za povijesna pitanja. Kad je *Veliki sukob* prvi put napisan, često je davala djelomičan opis neke scene koja joj je predstavljena, a kad se sestra Davis raspitivala o vremenu i mjestu, majka ju je uputila na ono što je već napisano u knjizi starješine Smitha i u svjetovnoj povijesti. Kad je pisala *Sukob*, majka nikada nije mislila da će je čitatelji smatrati autoritetom za povijesne datume i koristiti je za rješavanje sukoba, a ni danas ne smatra da bi je trebalo koristiti na takav način.¹⁷

Na kraju ovog pisma Ellen G. White je napisala: „Odobravam primjedbe iznesene u ovom pismu“, i potpisala se svojim imenom.¹⁸ S obzirom na njezino vlastito razumijevanje tog pred-meta, trebali bismo biti oprezni u korištenju povijesnih narativa iz njezinih knjiga kako bi rješavali pojedinosti iz povijesti.¹⁹ To, naravno, ne znači da možemo stvaranje gurnuti de-

---

16 The Use of the Spirit of Prophecy in Our Teaching of Bible and History, July 30, 1919, *Spectrum* 10.1 (1979.): str. 34. Slično, 1911. godine, prije godišnjeg okupljanja Generalne konferencije, W. C. White je rekao: „Majka za sebe nikada nije rekla da je autoritet kad je u pitanju povijest.“ (White, A. L. 1973. *The Ellen G. White Writings Review and Herald*. Washington, D. C. Str. 188.

17 W. C. White piše S. N. Haskellu, 31. listopada, 1912. E. G. White Estate Correspondence File.

18 White, A. L. 1982. *Ellen G. White: The Later Elmshaven Years*. Washington, D.C.: Review and Herald. Str. 365.

19 Ovdje se radi o detaljima, a ne o povijesnim prekretnicama. Na primjer, u izdanju *The Great Con-troversy* iz 1888. godine, opisujući masakr Bartolomejske noći, ona kaže: „Francuski kralj, potaknut rimskim svećenicima i prelatima, odobrio je taj užasan posao. Veliko zvono palače, zvonjava u gluho doba noći, bila je znak za pokolj.“ Kad joj je skrenuta pozornost na to da veliko zvono palače nije bilo

setke tisuća ili milijune godina unatrag, ili promijeniti proročanske datume poput 1798. ili 1844. godine. U vezi sa starošću Zemlje napisala je sljedeće: „Nevjernički geolozi tvrde da je svijet mnogo stariji nego što to navode biblijski zapisi. Oni odbacuju biblijski zapis da svijet postoji desecima tisuća godina zbog onih stvari koje su za njih dokazi sa same Zemlje.“ (3SG 91-92). Ona sama uvijek je govorila o starosti Zemlje od oko šest tisuća godina (3SG 92; PP 51; DA 413 itd.).

Zaključak

U tumačenju spisa Ellen G. White moramo primijeniti ista hermeneutička načela koja koristimo za Sveto pismo. Konkretno rečeno, trebamo uzeti u obzir vrijeme i mjesto u kojem je izjava napisana i sagledati neposredni i širi kontekst ulomka. Neposredni kontekst pomaže nam vidjeti čime se ona doista bavi, a širi kontekst nam daje do znanja što je još napisala o određenoj temi.

Budući da se ova načela hermeneutike često zaboravljaju, ili se ne primjenjuju, spisi Ellen G. White se često zlorabe. Rečenice se izvlače iz konteksta, a ljudi tvrde da ona podučava nešto što zapravo ne podučava. Zanemarivanjem porabe ispravnih hermeneutičkih načela, ono što je trebalo biti blagoslov za Crkvu može postati sjeme razdora i izvor podjele u Crkvi.

Ovo sigurno nije ono što je ona željela. Svoje poslanje vidjela je u uzdizanju Krista i Svetoga pisma pred ljudima. U svakoj je prilici svoje slušatelje i čitatelje upućivala na Božju riječ. „Braćo, držite se svoje Biblije, onoga što u njoj piše“, napisala je 1888. godine, „poslušajte Riječ, i nijedan od vas neće biti izgubljen.“ (ISM 18). U vrijeme kad različiti vjetrovi doktrine pušu Crkvom, a postmoderno razmišljanje prijeti samim temeljima kršćanstva, bilo bi dobro da poslušamo njezin savjet i kao Crkva i kao pojedinci.

Odabrana bibliografija

- Brand, Leonard i McMahon, S. Don. *The Prophet and Her Critics*. Nampa, ID: Pacific Press. Nampa, ID, 2005.
- Douglass, E. Herbert. *Messenger of the Lord*. Pacific Press. Nampa, ID.
- Knight, R. George. 1988. *Reading Ellen White*. Hagerstown, MD: Review and Herald. Hagerstown, MD, 1998.
- Paulien, Jon. The Interpreter's Use of the Writings of Ellen G. White. *Symposium on Revelation*. Ur. Holbrook, Frank B. DARCOM Series, sv. 6. Biblical Research Institute. Silver Spring, MD. Str. 163-174, 1992.
- Olson, Robert W. *One Hundred and One Questions on the Sanctuary and on Ellen White*. Ellen G. White Estate. Washington, D.C., 1981.

---

zvono koje je dalo znak, tekst je dala promijeniti u „Zvono koje je zvonilo u gluho doba noći bilo je znak za klanje.“ (izd. GC [1911]. Str. 272, dodan naglasak).

Kazalo kratica djela Ellen G. White

AA	The Acts of the Apostles
CD	Counsels on Diet and Food
CH	Counsels on Health
COL	Christ's Object Lessons
CSW	Counsels on Sabbath School Work
CT	Counsels to Parents, Teachers, and Students
CW	Counsels to Writers and Editors
DA	The Desire of Ages
Ed	Education
FE	Fundamentals of Christian Education
FLB	The Faith I Live By
GC	The Great Controversy
GCB	General Conference Bulletin
LDE	Last Day Events
MH	The ministry of Healing
17MR	Manuscript Releases, sv. 17.
19MR	Manuscript Releases, sv. 19.
PM	The Publishing Ministry
PP	Patriarchs and Prophets
RH	Review and Herald
3SG	Spiritual Gifts, sv. 3.
1SM	Selected Messages, sv. 1.
3SM	Selected Messages, sv. 3.
4SP	The Spirit of Prophecy, sv. 4.
SSW	Sabbath School Worker
ST	Signs of the Times
3T	Testimonies for the Church, sv. 3.
5T	Testimonies for the Church, sv. 5.
6T	Testimonies for the Church, sv. 6.
9T	Testimonies for the Church, sv. 9.
TM	Testimonies to ministers and Gospel Workers

SUMMARY

Ellen G. White and Hermeneutics

Since the Church does not accept degrees of inspiration, it must acknowledge that the inspiration of Ellen G. White, though not her authority, is of the same type as the inspiration of the Old and New Testament prophets. Therefore, when using and interpreting what she has written, we must apply the same hermeneutical principles to her writings as we do to Scripture. Both are inspired literature; therefore, both must be interpreted by the same principles. This article deals not only with the question of how Ellen G. White used Scripture, but it also provides guidelines for the interpretation of her writings.

Key words: Ellen G. White; hermeneutics; homiletical interpretations; the historical context; the literary context.

Izvornik: Pfandl, Gerhard. 2005. Ellen G. White and Hermeneutics. *Understanding Scripture. An Adventist Approach*. Ur. Reid, W. George. Biblical Research Institute. General Conference of Seventh-day Adventists. Silver Spring, MD 20904. Str. 309-328.

Prijevod: Kristina Sabo